

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek diplomové práce Jany Urbanové

Vedoucí práce: doc. Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Olga Nádvořníková, PhD.

Ústav románských studií FF UK

Název diplomové práce:

Argot des musiciens - analyse basée sur la lexicographie et des outils de linguistique de corpus

Obsah práce. Předmětem předkládané diplomové práce je analýza vybraných termínů z oblasti hudby (autorka mluví o *argotu hudebníků*), a to primárně na základě publikace *Argot des musiciens* (Bouchaux, Jouteau & Roussin 1992). Po teoretickém úvodu, který se věnuje definici argotu a klasifikaci lexémů z této oblasti následuje vlastní analýza. V první části je představeno 75 termínů z této publikace, přičemž základní definice je doplněna o informaci z dalších lexikografických zdrojů (obecný slovník a slovníky argotu) a autorka zkoumá, zda jsou slangové termíny zastoupeny i v obecných slovnících francouzštiny. Následující dvě části představují analýzu vybraných termínů na základě webového korpusu Araneum (různého typu) a na základě online dotazníkového šetření.

Formální aspekty práce. Práce je přehledně strukturována a doplněna seznamem tabulek, grafů a zkratk. Vyjadřování ve francouzštině je na velmi dobré úrovni, jazykové chyby a překlepy jsou spíše vzácné (opakovaně např. ve shodě přičestí *définie* v prezentaci jednotlivých termínů na základě publikace *Argot des musiciens*, např. na str. 47). Někdy se však objevují nejasné formulace, např. *bien que la fréquence de soit pas tout à fait exacte* (str. 79) nebo *Un jargon est un sociolecte qui est utilisé par un groupe de façon non volontaire et qui est incompréhensible pour des personnes n'évoluant pas dans le même domaine* (str. 12) – není jasné, co se myslí výrazem *non volontaire* a slovesem *evoluer* (*grandir?*). Metalingvistické užití slov je také obvyklé uvádět kurzivou, aby se odlišilo od zbytku textu (např. str. 60 *tourner* apod.). Obsah tabulek i grafů je zpracován pečlivě, bylo by však vhodné zvýšit jejich přehlednost – např. u Tabulky 6 na str. 66 sloučit lexikografické značky doložené pouze jednou do jedné buňky, nebo v tabulce 7 na str. 68–69 oddělit absolutní a relativní frekvenci do dvou sloupců apod. Bibliografické odkazování je systematické, pouze v seznamu bibliografie chybí plný odkaz u Podhorná-Polická 2006.

Hodnocení obsahu práce a náměty k diskusi. Obsah práce je výsledkem velmi pečlivé analýzy jednotlivých vybraných termínů podle zvoleného postupu, což odráží zaujetí autorky pro dané téma. Ocenit je třeba také zvolenou metodologickou triangulaci, kombinující lexikografickou analýzu s analýzou korpusovou a dotazníkovým šetřením. Tento přístup, umožňující komplementární přístup k datům, má velký výzkumný potenciál. V korpusech Araneum autorka údaje o absolutní a relativní frekvenci doplňuje o záznam nejčastějších

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav románských studií

kolokací podle asociační míry logDice a uvádí názvy nejčastějších webových stránek, kde se slova vyskytují.

V teoretické části autorka podrobně představuje definici argotu (slangu) podle různých zdrojů z odborné literatury a také vlastní návrh klasifikace. V praktické části se ale tato navržená nová klasifikace neodráží, a zejména postrádám formulaci výzkumných otázek a hypotéz, které by autorce pomohly překročit popisný (lexikografický) přístup a sáhnout si na *explanatorní* potenciál nashromážděných dat. Kromě toho by bylo vhodné zaujmout i kritický přístup ke zvolenému základnímu zdroji (*Argot des musiciens*), např. tam, kde uvádí jako definici slova *boîte* pouze jazzový klub, i když toto slovo může dnes označovat jakýkoli (hudební) klub. Problematickým bodem teoretické části (s dopadem na část analytickou) je také to, že autorka jasně nedefinuje, jestli je předmětem její analýzy profesní slang hudebníků (např. z klasické hudby, což naznačuje formulace na str. 30), nebo obecný *argot* definovaný spíše diastraticky, odrážející se např. v jazyce francouzských rapperů (viz odkazy na publikace Aleny Podhorné-Polické). Vybrané termíny jsou tak směsí obého a nedovolují autorce dospět k relevantním lingvistickým závěrům (např. v korpusové analýze se vedle sebe objevují specializované termíny z klasické hudby jako *chambriste* a obecné anglicismy typu *show*, vyskytující se nejčastěji v ustáleném spojení *one-man show*, které s hudební oblastí nemá nic společného).

Absence výzkumné otázky ale zejména autorce brání si vůbec položit otázku *proč*: např. v první části analytické kapitoly, *proč* jsou některé slangové (argotické) termíny uváděny i v obecných slovnících? Proč mezi výrazy dominují substantiva? Je to specifikum hudebního žargonu, nebo obecná tendence termínů z různých oblastí? V analýze termínů na korpusech Araneum a dotaznících se pak absence jednotící výzkumné otázky projevuje tím, že se zde kromě již zmíněného diastratického faktoru přidává ještě faktor diatopický (regionální původ respondentů). Podobně v korpusové analýze není jasné, jaké by mělo být využití informace o kolokacích (nebo kandidátech na kolokace) a údaje o webových stránkách – z lingvistického hlediska by bylo vhodnější se podívat na skutečné kontexty užití termínů a vyhodnocovat jejich motivaci (např. konkurence *piano à bretelles* a *accordéon*?). U vyhodnocení výsledků z dotazníkového šetření by bylo vhodné uvést alespoň některá metodologická omezení tohoto typu výzkumu (online) a zejména omezení daná zvoleným typem otázky, kdy mluvčí mají vyhodnocovat vlastní jazykovou kompetenci (*znáte/neznáte tento termín*), místo aby ji prokazovali v praxi.

Námět k diskusi: Jaké výzkumné otázky a hypotézy by bylo možné pro zvolené téma formulovat (např. v oblasti sociolingvistiky) a jaké výsledky by díky nim bylo možné získat?

Závěr: Předkládaná diplomová práce představuje cenné výsledky samostatného empirického výzkumu, práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze dne 28. 8. 2024

PhDr. Olga Nádvorníková, PhD.